

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžo/70/2015
Identifikačné číslo spisu: 9012010171
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9012010171.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu: Ing. W. N., PhD., nar. XX.XX.XXXX, P., štátny občan C., na území Slovenskej republiky trvale bytom U., zastúpený: JUDr. Miroslava Mittelmanová, advokátka, Hurbanovo námestie č. 5, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SLV/OLVS-84/2012 zo dňa 15. augusta 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S 54/2013-60 zo dňa 3. decembra 2014, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S 54/2013-60 zo dňa 3. decembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. SLV/OLVS-84/2012 zo dňa 15. augusta 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania za súdne poplatky vo výške 140,- € a k rukám právneho zástupcu žalobcu zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 532,70 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu podľa § 250j ods. 1 písm. d O.s.p. a zároveň náhradu trov konania žalobcovi nepriznal podľa § 250k ods.1 O.s.p., keďže žalobca nebol v konaní úspešný.

V odôvodnení rozsudku krajský súd okrem iného uviedol, že na udelenie štátneho občianstva nie je právny nárok, to znamená, že jeho získanie nemožno voči príslušnému štátnemu orgánu vymôcť, aj keby žiadateľ spĺňal všetky zákonom stanovené požiadavky. Ide o trvalý zväzok medzi občanom a štátom, z ktorého vznikajú obom stranám práva i povinnosti. Pri rozhodovaní o jeho udeľovaní je zo strany štátu potrebné starostlivo skúmať všetky okolnosti, ktoré sa podľa zákona berú do úvahy.

Správny orgán, ktorému bolo zákonom zverené rozhodovanie o udeľovaní štátneho občianstva, prihliada v konaní o každej žiadosti najmä na stupeň celkovej integrácie žiadateľa do spoločnosti a jeho zžitie sa s kultúrnym a sociálnym prostredím, jeho prínos pre spoločnosť, rešpektovanie právneho poriadku i vyhodnotenie rizík pre bezpečnosť a ochranu záujmov štátu a práv a slobôd všetkých občanov Slovenskej republiky. Všetky skutočnosti, ktoré majú pre rozhodovanie správneho orgánu význam, je správny orgán povinný vyhodnotiť a na základe zákonom povolenej správnej úvahy rozhodnúť, či uchádzačovi udelí štátne občianstvo alebo nie.

Krajský súd ďalej uvádza, že pracovný pomer žalobcu so S. bol ukončený dňa 31.03.2011, žalobca nie je zamestnaný na území SR, ani vedený v evidencii uchádzačov o zamestnaní, žalobca neohlásil zmenu bydliska, urobil tak až po niekoľkých mesiacoch na základe upozornenia polície, čím sa dopustil priestupku. Tieto skutočnosti boli dôvodom žiadosti o udelenie štátneho občianstva, pretože žalobca pracoval pre S. a chcel využiť jazykový a profesionálny potenciál a reprezentovať SR a S. na výskumných programoch. Pre predmetnú univerzitu prestal pracovať, s ktorou sa spájali dôvody jeho žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR, nie je zamestnaný ani nepodniká na území SR a v mieste svojho bydliska sa nezdržiava. Ak na základe uvedených skutočností správny orgán neudelil štátne občianstvo, postupoval v medziach zákona, pretože rozhodol na základe zákonom povolenej správnej úvahy.

Krajský súd sa vyjadril aj k žalobcovej námietke ohľadom negatívneho stanoviska Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Bratislava (ďalej „ÚBOK“) k žalobcovej žiadosti a nemožnosti prístupu žalobcu k uvedenému stanovisku. Žalobca síce nemal možnosť oboznámiť a vyjadriť sa k správe tvoriacej stanovisko ÚBOK, no vnútroštátna právna úprava i európska judikatúra pripúšťa v konaniach týkajúcich sa cudzincov uplatnenie takých postupov, ktoré znemožnia prístup účastníka k utajeným skutočnostiam tvoriacim podklad rozhodovania štátnych orgánov, ak je to v bezpečnostných záujmoch štátu. Žalobca dôvodne poukázal na vyššie uvedené rozhodnutia súdnych orgánov, podľa ktorých aj v spomenutých prípadoch má osoba preverovaná bezpečnostnými orgánmi oprávnenie poznať aspoň základný obsah informácií, pre ktoré je považovaná za rizikovú pre bezpečnosť štátu a jeho obyvateľov. Krajský súd je však toho názoru, že účelom rámcového poznania skutočností, ktorých sa predmetné podozrenia týkajú, nie je a nemôže byť polemika s operatívnymi zisteniami bezpečnostných orgánov a už vôbec nie prípadné preukazovanie ich nesprávnosti. Bolo by tiež nežiaduce, aby sa uplatňovanie procesných práv účastníkov konania v tzv. cudzineckej veciach stalo nástrojom ako sa dostať aspoň k niektorým informáciám týkajúcim sa záujmových osôb spravodajských služieb. Preto je podľa názoru súdu namieste zdržanlivosť a opatrnosť pri nakladaní s takýmito informáciami aj v rámci súdneho konania.

Krajský súd vzhľadom na obsah a povahu utajených skutočností nevidel priestor ani pre čiastočné sprístupnenie informácií tvoriacich obsah stanoviska ÚBOK. Považuje sa však za potrebné podotknúť, že pokiaľ sa o osobu žalobcu zaujímajú bezpečnostné orgány na úseku boja proti organizovanej kriminalite, nebude ťažké sa dovŕtiť, že to bude súvisieť so žalobcovým pôvodom, jeho zručnosťami a záujmami a prostredím, ktoré vyhľadáva.

Je treba zdôrazniť, že jednak existencia utajovaných skutočností odôvodňujúcich neodporúčajúce stanovisko ÚBOK k žalobcovej žiadosti bola preverená súdom a ani umožnenie žalobcovi vyjadriť sa k obsahu týchto skutočností by pre neho nemohlo privodiť iné rozhodnutie o jeho žiadosti o udelenie štátneho občianstva, nakoľko už len zistenia OCP PZ Žilina zhrnuté v jeho neodporúčajúcom stanovisku dostatočne odôvodňovali záver o zákonnosti rozhodnutia o neudelení štátneho občianstva SR žalobcovi.

II.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca a navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňové rozhodnutie žalovaného č. SVS-OVVS2-2012/000158 zo dňa 29.05.2012 o zamietnutí žiadosti žalobcu o udelenie štátneho občianstva SR sa

zrušujú a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie z dôvodov, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca uvádza, že ak sa krajský súd stotožnil s tým, že žalobca by mal mať právo poznať aspoň základný obsah informácií ohľadom stanoviska ÚBOK, mal v konaní postupovať tak, že žalobcovi sám umožní oboznámenie sa s tými základnými informáciami, čím mu umožní sa k nim kvalifikovane vyjadriť a účinne sa brániť, alebo mal napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a zaviazat' odporcu, aby v ďalšom konaní postupoval v súlade s rozhodnutiami ESLP. Žalobca tiež nesúhlasí s tvrdením krajského súdu o tom, že účelom oboznámenia sa so základnými informáciami prečo je osoba vyhodnotená ako riziková, nemôže byť polemika so zisteniami bezpečnostných orgánov alebo dokazovanie ich nesprávnosti. Tento záver krajského súdu nemá oporu v ústavnom poriadku Slovenskej republiky. Súčasťou právneho štátu je aj právo na spravodlivé súdne konanie, pričom jednou z jeho imanentných súčastí je aj právo na účinný opravný prostriedok a zásada kontradiktórnosti konania, čo podľa žalobcu znamená, že každý z účastníkov konania má mať vytvorené najlepšie možné podmienky, aby v konaní mohol účinne brániť svoje práva a oprávnené záujmy. Žalobca si nemyslí, že pri tzv. cudzineckých veciach má byť výnimka, pretože Ústava SR priznáva základné práva všetkým bez ohľadu na štátnu príslušnosť. Je teda zrejme, že súčasťou práva účinnej obrany je právo aj na preukázanie nesprávnosti alebo nepravdivosti tvrdení druhej strany, pričom účinná polemika so závermi druhej strany predpokladá prístup k východiskám, na ktorých sú tieto závery založené. Žalobca požaduje, aby súd uviedol, či a akým spôsobom zozbierané informácie dostatočne individuálne preukazujú, že žalobca by mal byť bezpečnostnou hrozbou.

Žalobca má za to, že krajský súd bez dostatočných informácií prijal záver, že dôvodom záujmu bezpečnostných orgánov o osobu žalobcu je to, že pochádza z C., vie pilotovať lietadlo a je moslim a navštevuje moslimské modlitebne v SR, pričom krajský súd bližšie neodôvodnil v čom spočíva nebezpečnosť žalobcu pre SR a tým posudky vo vzťahu žalobcovi sú založené na diskriminácii na základe jeho pôvodu a náboženstva.

Žalobca vo vzťahu k zisteniam, že už mu nesvedčia dôvody, pre ktoré žiadal o udelenie štátneho občianstva (strata zamestnania, nepodnikanie na území SR, neohlásenie zmeny bydliska) uvádza, že v čase podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR preukázateľne splňal všetky zákonné podmienky a plnil si všetky povinnosti ohľadom sociálneho poistenia. Zákon č. 40/1993 Z.z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 40/1993 Z.z.“) nevyžaduje preukazovanie pracovného pomeru. Žalobca uvádza, že aj keď si našiel prácu v Dubaji, v SR strávil 10 rokov, ovláda slovenský jazyk, má v SR vybudovaný spoločenský a súkromný život a nič mu nebráni sa v budúcnosti znovu zamestnať v SR.

Žalobca k neohláseniu zmeny adresy uvádza, že správne orgány postupovali neprimerane prísne, čím vybočili z medzí správnej úvahy. Žalobca má za to, že správny orgán posudzujúci žiadosť o udelenie štátneho občianstva rozšíril podmienky stanovené zákonom a nahradil tak rolu zákonodarcu, čím konal protizákonne.

Žalobca si uplatňuje náhradu trov konania v celkovej výške 668,70 €.

III.

Žalovaný sa vyjadril k odvolaniu žalobcu a stotožňuje sa v plnom rozsahu s rozsudkom krajského súdu. Žalovaný uvádza, že žalobca opätovne napáda skutočnosť, že správny orgán neumožnil žalobcovi účinne sa brániť a tak mu odňal možnosť konať pred súdom. Skutočnosti ohľadom straty zamestnania a zmeny adresy boli pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu druhoradé, a preto nejde o neprimerane prísnu aplikáciu zákona č. 40/1993 Z.z. Žalovaný uvádza, že ak by neprihliadol na negatívne stanovisko ÚBOK, konal by v rozpore so zákonom. Žalovaný poukazuje na podobný prípad 6Sža/48/2011 zo dňa 28.11.2012.

Žalovaný navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol odvolanie žalobcu a rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, bez odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámené verejné vyhlásenie rozhodnutia na úradnej tabuli najvyššieho súdu a na jeho internetovej stránke www.nsud.sk <., najmenej päť dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu nie je vecne a ani právne správny, pretože rozhodnutie žalovaného nie je v súlade so zákonom a krajský súd žalobu zamietol. Najvyšší súd SR rozhodol v zmysle § 250ja ods. 3 O.s.p.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Súd v intenciách § 244 ods. 1 O.s.p. preskúmava aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu podľa procesných a hmotnoprávných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi.

Podľa § 245 ods. 2 O.s.p. Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolennej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. Ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 <. tohto zákona.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 40/1993 Z.z. štátne občianstvo Slovenskej republiky možno udeliť žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a

a) má nepretržitý trvalý pobyt na území Slovenskej republiky aspoň osem rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky,

b) je bezúhonný; za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten,

1. kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a od zahľadania odsúdenia neuplynulo päť rokov,

2. koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo právoplatne podmienene zastavené a od uplynutia skúšobnej doby neuplynulo päť rokov,

3. koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo zastavené rozhodnutím súdu o schválení zmiernosti alebo rozhodnutím prokurátora o schválení zmiernosti a od právoplatnosti tohto rozhodnutia neuplynulo päť rokov.

c) ktorému nebol súdom uložený trest vyhostenia,

d) proti ktorému nie je vedené trestné stíhanie,

e) proti ktorému nie je vedené vydávacie konanie ani konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu,

f) proti ktorému nie je vedené konanie o administratívnom vyhostení,

g) proti ktorému nie je vedené konanie o odňatie azylu a

h) preukázal ovládanie slovenského jazyka slovom aj písmom a všeobecných znalostí o Slovenskej republike (ďalej len „ovládanie slovenského jazyka“) podľa § 8 ods. 5 až 8 <.; to neplatí pre žiadateľa podľa § 7 ods. 2 písm. b/ <.a i/ <., odsekov 4 až 6 <. a pre žiadateľa, ktorý v čase podania žiadosti nedovršil 14 rokov,

i) plní si povinnosti vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov upravujúcich pobyt cudzincov na

území Slovenskej republiky, verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie, starobné dôchodkové sporenie, dane, odvody, poplatky, zamestnávanie cudzincov a ďalšie povinnosti vyplývajúce pre cudzincov z právneho poriadku Slovenskej republiky.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 40/1993 Z.z. štátne občianstvo Slovenskej republiky udeľuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) na základe písomnej žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky. Žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 písm. b/ <.posudzuje ministerstvo a predkladá ju ministrovi vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „minister“), ktorý o nej rozhoduje v súlade s podmienkami uvedenými v tomto zákone. <. Žiadosť o udelenie štátneho <. občianstva <. Slovenskej republiky sa podáva osobne na obvodnom úrade v sídle kraja, diplomatickej misii alebo na konzulárnom úrade Slovenskej republiky.

Podľa § 8a ods. 3 zákona č. 40/1993 Z.z. ministerstvo v konaní o žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky požiada o stanovisko osobitný útvar Policajného zboru, a ak je to potrebné, aj Slovenskú informačnú službu a iné dotknuté štátne orgány. Ministerstvo v konaní o žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky prihliada na verejný záujem, osobitne na bezpečnostné hľadisko, ako aj na stanoviská Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby a iných dotknutých štátnych orgánov. Ak ide o žiadateľa podľa § 7 ods. 2 písm. b/ <., ministerstvo si vyžiada vyjadrenie dotknutého štátneho orgánu. Dotknutý štátny orgán vo vyjadrení uvedie dôvody, ktoré opodstatňujú udelenie výnimky zo splnenia podmienok podľa § 7 ods. 1 písm. a/ <..

Podľa § 18 zákon č. 40/1993 Z.z. žiadateľ je povinný oznámiť bezodkladne ministerstvu alebo obvodnému úradu v sídle kraja každú zmenu osobných údajov a osobného stavu.

Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného č. č. SLV/OLVS-84/2012 zo dňa 15.08.2012, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie žalovaného č. SVS-OVVS2-2012/000158 zo dňa 29.05.2012 o zamietnutí žiadosti žalobcu o udelenie štátneho občianstva SR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s tou časťou rozsudku krajského súdu, v ktorej sa uvádza, že nie je právny nárok na udelenie občianstva, aj keď by žiadateľ splnil podmienky uvedené v zákone č. 40/1993 Z.z. a taktiež s tým, že zákonodarca zveril správne orgánu rozhodovanie o udelení štátneho občianstva a zveril mu aj správnu úvahu, na základe ktorej rozhodne či uchádzačovi udelí štátne občianstvo alebo nie.

Najvyšší súd uvádza, že nevidí nezákonnosť v tom, že správny orgán použil správnu úvahu v otázkach straty zamestnania žalobcu na území SR, neohlásenia zmeny adresy, nájdenia si zamestnania v inom štáte, pretože uvedené otázky spadajú pod správnu úvahu a správny orgán nevybočil z medzí správnej úvahy. Správne súdy sú súdy právnymi a nie súdmi skutkovými a preto nenáleží Najvyššiemu súdu SR hodnotiť skutkové okolnosti prípadu týkajúcu vyššie uvedených otázkach jednak preto, že zákonodarca povolil správne orgánu pomerne širokú správnu úvahu a jednak preto, že skutkové okolnosti majú povinnosť zistiť správne orgány. Preto Najvyšší súd nebude reagovať na námietky žalobcu týkajúce sa vyššie uvedených otázok.

Najvyšší súd vidí nezákonnosť postupu správneho orgánu v tom, že v správnom konaní a ani v konaní na súde I. stupňa nebola zabezpečená rovnosť zbraní, pretože jednému účastníkovi konania nebol známy obsah negatívneho stanoviska ÚBOK. Najvyšší súd poukazuje na rozporuplnosť a nezrozumiteľnosť rozsudku krajského súdu. Rozporuplnosť je vtom, že síce krajský súd uznáva, že žalobca by mal vedieť aspoň v základných črtách čo je obsahom negatívneho stanoviska ÚBOK, avšak na druhej strane to v tomto konaní nie je možné, čo krajský súd nedostatočne odôvodnil. Krajský súd uvádza, že neoboznámenie s obsahom stanoviska ÚBOK žalobcu vyplýva európskej judikatúry, pričom neuvádza žiadne spisové značky konaní, ktoré by si mohol žalobca osvojiť a v tomto vidí nezrozumiteľnosť rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd SR uvádza, že zásada „iura novit curia“ sa vzťahuje na súdne orgány a nie na účastníkov konania.

Najvyšší súd SR sa musí vyjadriť aj k vyjadreniu krajského súdu - považuje sa však za potrebné podotknúť, že pokiaľ sa o osobu žalobcu zaujímajú bezpečnostné orgány na úseku boja proti organizovanej kriminalite, nebude ťažké sa dovŕtiť, že to bude súvisieť so žalobcovým pôvodom, jeho zručnosťami a záujmami a prostredím, ktoré vyhľadáva. Takéto vyjadrenie je zjavne nedostatočné a vyvoláva rôzny výklad toho, čo myslel krajský súd pod záujmami, pôvodom atď., je nepresvedčivé a môže vyvolávať, že je založené na diskriminácii.

Najvyšší súd uvádza k faktu, že žalobca nemal prístup k obsahu stanoviska ÚBOK, že uvedením konaním bol porušený princíp právneho štátu uvedeného v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, pretože jedna zo základných definičných znakov právneho štátu je, aby rozhodnutia orgánov verejnej moci boli spravodlivé resp. aby neboli arbitrárne, formalistické, svojvoľné a nedostatočne odôvodnené. Rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu ako aj prvostupňového správneho orgánu je svojvoľné a nedostatočne odôvodnené, keďže z nich nevyplýva na základe akých konkrétnych skutočností predstavuje hrozbu pre štát žalobca. Správne orgány nie sú viazané len zákonmi SR, ale predovšetkým Ústavou SR a v rámci rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb musia tiež dbať, či ich postup pri rozhodovaní a samotné rozhodnutie je v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach, ktorými je SR viazaná a majú vyššiu právnu silu ako zákony SR. Z porušenia princípu právneho štátu - arbitrárnym a nedostatočne odôvodnením rozhodnutím správneho orgánu nevyhnutne vyplývajú aj ďalšie porušenia základných práv a to porušenie práva súdnu na inú právnu ochranu uvedenú v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, rovnosti účastníkov v konaní v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a tiež práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Uvedené porušenia sú zakotvené aj v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a predmetné rozhodnutie správneho orgánu porušuje právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces v čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a tiež čl. 6 ods. 1 - právo na spravodlivé súdne konanie a čl. 13 - právo na účinný opravný prostriedok uvedených v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Možno povedať, že uvedené nerešpektovanie vyššie uvedených práv sa týka práva na súdnu a inú právnu ochranu. Právo na spravodlivý proces či už pred súdom alebo pred iným orgánom verejnej moci je zakotvené v čl. 46 až 50 Ústavy SR a niet pochyb, že subkategoriou práva na spravodlivý je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu musí byť zrejmé akými úvahami bol vedený správny orgán pri rozhodovaní o danej veci a tiež, na základe akých konkrétnych podkladov rozhodol, pričom nestačí iba uvedenie daných podkladov, no podklady musia byť špecifikované a hlavne ich obsah prístupný aj účastníkovi konania, ktorý má právo sa k takýmto podkladom vyjadriť. Správny orgán uviedol, že skutočnosť, že môže žalobca predstavovať hrozbu pre štát, vyplýva zo stanoviska ÚBOK, avšak k obsahu stanoviska nemal žalobca prístup a preto sa nemohol vyjadriť k stanovisku a nemohol som sa účinne brániť v správnom konaní, čím mu nebolo zabezpečené právo na spravodlivý proces. Okrem porušenia práva na spravodlivý proces nebolo rešpektované ani právo na dobrú správu v čl. 41 Charty základných práv Európskej únie, ktoré bližšie špecifikuje Európsky kódex dobrej správnej praxe nasledovne v čl. 18 ods. 1 a 2: 1. Každé rozhodnutie orgánu, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť práva alebo záujmy súkromnej osoby, obsahuje dôvody, na ktorých sa zakladá, s jasným uvedením podstatných skutočností a právneho základu rozhodnutia. 2. Úradník nesmie vydávať rozhodnutia, ktoré sú založené na stručných alebo vágnych dôvodoch, alebo ktoré neobsahujú individuálne odôvodnenie.

Najvyšší súd SR na zdôraznenie svojho právneho názoru uvádza k danej veci nasledovné právne vety:

Rozsudok NS SR3 4 So 226/04 zo dňa 19.10.2005: V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie skutočnosti, ktoré boli podkladom rozhodnutia, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodol. Odôvodnenie musí nadväzovať na výrokovú časť rozhodnutia a musí byť s ňou v súlade. Správny orgán je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom rozhodnutia, t.j. opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal pri vydaní rozhodnutia, ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov, prípadne s ich námietkami k vykonávaným dôkazom.

Rozsudok NS SR 1 So 115/2010 zo dňa 25.01.2011: „Rozsudok NS SR 1 So 115/2010 zo dňa

25.01.2011: „Podľa výkladu Najvyššieho súdu (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) potom takto nedostatočne odôvodnené rozhodnutie odporkyne negatívne ovplyvňuje ústavné právo navrhovateľa na súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko sa účastníkovi správneho konania dotknutému v jeho právach alebo právom chránených záujmoch odopiera možnosť efektívne spochybníť takéto rozhodnutie, lebo samotný účastník môže iba odhadovať právne dôvody (čo aj zo samotného odvolania navrhovateľa evidentne vyplýva).“

Rozsudok NS SR 7Sžo/45/2015 zo dňa 29.09.2016: Problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v náleze sp.zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov (týka sa aj rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy) sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností neboli zhodnotené. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôraznil, že orgán štátnej moci by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé, odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné a je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Najvyšší súd SR ďalej poukazuje, že v podobnej veci, kde išlo o neudelenie trvalého pobytu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny podľa zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov, keď neudelenie trvalého pobytu bolo odôvodnené iba negatívnym stanoviskom Slovenskej informačnej služby, ku ktorému účastník konania nemal prístup a správne orgány konali v súlade so zákonom. Najvyšší súd SR inicioval konanie o nesúlade právnych predpisov s Ústavou SR, pretože zaujal stanovisko podobné ako v tomto prípade.

Uznesenie NS SR 1Sža/13/2016 zo dňa 16.11.2016: Najvyšší súd Slovenskej republiky podal dňa 24.05.2016 v obdobnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp.zn. 10Sža/3/2016 na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúlady ustanovenia § 120 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (v texte rozsudku aj ako „zákon č. 404/2011 Z.z.“) s ustanovením s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, ods. 2 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1 a ods. 2, čl. 47 ods. 3 a s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 6 ods. 1, s čl. 13 v spojení s čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 29. júna 2016 vo veci vedenej pod sp.zn. PL. ÚS 8/2016 návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 120 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, čl. 13 v spojení s čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie prijal na ďalšie konanie.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd nedostatočne zistil skutkový stav a nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcu dostatočným a presvedčivým spôsobom.

Z uvedených dôvodov, s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu, Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobcu vyhovel a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 O.s.p.

Úlohou správneho orgánu v ďalšom konaní bude s prihliadnutím na budúce rozhodnutie ústavného súdu PL. ÚS 8/2016, aby žalobcu primeraným spôsobom oboznámil s obsahom stanoviska ÚBOK, aby bolo zachované právo na spravodlivý proces a aby sa žalobca mohol účinne brániť. Pričom vzhľadom na utajované skutočnosti nemusia správne orgány oboznamovať žalobcu presne akým spôsobom získali tieto skutočnosti, ale samotný primeraný obsah stanoviska, ktorý tvorí podklad rozhodnutia správneho orgánu o neudelení štátneho občianstva musí byť žalobcovi prístupný v takej miere, aby síce chránil zdroje informácií, ale umožnil žalobcovi reagovať na konkrétne závery.

Podľa § 250j ods. 7 O.s.p., správne orgány sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatených súdnych poplatkoch vo výške 140,- € a trov právneho zastúpenia v konaní pred krajským súdom. Trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania (okrem právneho úkonu za odvolanie) najvyšší súd žalobcovi nepriznal, nakoľko ich jeho právny zástupca v zákonnej lehote nevyčíslil. Najvyšší súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej služby (prevzatie a príprava veci - 127,16 €, žaloba - 127,16 €, zastupovanie na pojednávaní - 130,16 €, odvolanie - 139,83 €) + režijný paušál vo výške 4x 8,39 €, celkom vo výške 532,70 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.